

رالف. و. تایلر

اصول اساسی
برنامہ ریزی درسی و آموزش

ترجمہ

دکتر علی تقی پور ظہیر

فهرست

- پیشگفتار مترجم ۷
- مقدمه مؤلف ۹
- فصل اول: مدارس باید درصدد تحقق چه مقاصد تربیتی باشند؟
- ۱۲ هدف‌های آموزش و پرورش چگونه تعیین می‌شوند؟
- مطالعه یادگیرندگان به‌عنوان یکی از منابع تعیین هدف‌های آموزش و پرورش ۱۴
- ۲۲ چه روش‌هایی را می‌توان برای مطالعه یادگیرندگان به‌کار برد؟
- ۲۷ مطالعه زندگی معاصر در خارج از محیط مدرسه
- نظریات متخصصان موضوع‌های درسی درباره هدف‌های آموزش و پرورش ۳۷
- ۴۵ استفاده از فلسفه در انتخاب هدف‌های آموزش و پرورش
- ۵۰ استفاده از روان‌شناسی یادگیری برای انتخاب هدف‌ها
- بیان هدف‌ها به صورتی که به انتخاب تجارب یادگیری و راهنمایی آموزش کمک نماید ۵۶
- فصل دوم: چگونه باید تجارب (فعالیت‌های) یادگیری مناسب برای رسیدن به هدف‌های تربیتی انتخاب شوند؟
- ۷۸ معنای اصطلاح «تجربه (فعالیت) یادگیری»
- ۷۹ اصول کلی انتخاب تجارب و فعالیت‌های یادگیری
- توضیح مشخصات تجارب یادگیری مفید برای رسیدن به انواع مختلف هدف‌های آموزش و پرورش ۸۳
- ۸۳ ۱. تجارب یادگیری برای توسعه مهارت در تفکر

۸۶	۲. تجارب یادگیری مفید برای کسب اطلاعات
۹۰	۳. تجارب یادگیری مفید برای توسعه نگرش‌های اجتماعی
	۴. تجارب یادگیری که به پرورش و توسعه علاقه‌ها کمک می‌کنند
۹۴	فصل سوم: چگونه می‌توان تجارب و فعالیت‌های یادگیری را برای آموزش مؤثر سازمان داد؟
۹۹	منظور از «سازمان‌دهی» چیست؟
۱۰۱	معیارهای سازمان‌دهی اثربخش
۱۰۳	عناصری که باید سازمان داده شوند
	صورت‌مقدماتی عناصر مشترک در برنامه‌درس علوم اجتماعی
۱۰۶	الف. مفاهیم
۱۰۶	ب. ارزش‌ها
۱۰۹	ج. مهارت‌ها، توانایی‌ها، و عادات
۱۱۱	اصول تنظیم (برنامه)
۱۱۳	ساختار سازمان‌دهی (شیوه سازمان‌دهی)
۱۱۵	فرایند طرح‌ریزی یک واحد از برنامه
۱۱۹	فصل چهارم: چگونه می‌توان اثربخشی فعالیت‌های یادگیری را ارزشیابی کرد؟
	نیاز به ارزشیابی
۱۲۳	نکات اساسی درباره ارزشیابی
۱۲۵	رویه‌های ارزشیابی
۱۳۰	استفاده از نتایج ارزشیابی
۱۴۲	سایر ارزش‌ها و کاربرد رویه‌های ارزشیابی
۱۴۵	فصل پنجم: چگونه اعضای هیأت علمی و آموزشی یک مدرسه یا دانشکده می‌توانند برنامه‌درس تهیه کنند؟
	واژه‌نامه
۱۵۲	(انگلیسی به فارسی)
۱۵۲	(فارسی به انگلیسی)
۱۵۵	

پیشگفتار مترجم

برنامه‌ریزی درسی، به‌عنوان یک رشته آموزشی، در چند دهه اخیر مورد توجه قرار گرفته است، به طوری که در اکثر دانشکده‌های علوم تربیتی در دوره‌های کارشناسی ارشد و دکترا به صورت رشته تخصصی مستقل تدریس می‌شود. با وجودی که در زمینه این رشته تخصصی کتاب‌های نسبتاً زیادی در سایر کشورها چاپ و منتشر شده است، شمار این قبیل کتاب‌ها در کشور ما بیش از شمار انگلستان یک دست نیست، بسا که دانشجویان، علاقه‌مندان، و گاهی مدرسان با کمبود منابع درسی در این رشته مواجه می‌شوند.

از میان کتاب‌های برنامه‌ریزی درسی، که متفکران و متخصصان سرشناس این رشته آموزشی از قبیل: فرانکلین بوبیت، ویلیام هنری شوبرت، هیلدا تابا، آیره لوی، گالن سیلور، ویلیام الکساندر، ایزنر، و والنس و سایرین نوشته‌اند، کتاب اصول اساسی برنامه‌ریزی درسی و آموزشی نوشته رالف. و. تایلر انتخاب شد و چاپ اول ترجمه آن سال‌ها پیش زیر عنوان اصول اساسی برنامه‌ریزی تحصیلی به وسیله دانشگاه ابوریحان بیرونی (سابق) منتشر گردید و به‌طور ناباورانه و خیلی زود نسخ آن نایاب شد. اکنون پس از بازبینی و ویراستاری کامل متن ترجمه شده آن به دلایل زیر نسبت به چاپ و ارائه آن به علاقه‌مندان و دانشجویان به وسیله مؤسسه انتشارات آگاه، که همیشه در ارتقاء سطح آگاهی و دانش جامعه سهم مؤثری داشته است، اقدام می‌شود:

۱. تشویق و ترغیب و گاهی درخواست مصراانه استادان و همکاران محترم، و نیاز شدید دانشجویان علوم تربیتی، به ویژه رشته برنامه‌ریزی درسی، به منبع درسی معتبری که بتواند تصویر منطقی و درستی از اصول اساسی و رویه‌های برنامه‌ریزی درسی موضوع محور در دسترس بگذارد.

۲. اعتبار علمی محتوی کتاب آمیخته با شهرت جهانی نویسنده آن بی‌گمان موجب شده است که با گذشت سال‌ها هنوز این کتاب چه از نظر ساختاری، و چه از نظر محتوایی و علمی تازگی و شادابی خود را حفظ کند، به طوری که اکنون نیز در زمره بهترین کتاب‌ها و به عنوان موثق‌ترین منبع مورد استفاده و استناد استادان و نویسندگان در رشته برنامه‌ریزی درسی قرار گرفته است.

۳. وسعت معلومات و دقت نظر نویسنده کتاب، استاد ممتاز و برجسته علوم تربیتی و رئیس بخش علوم اجتماعی دانشگاه شیکاگو (آمریکا) و مدیر کل مرکز مطالعات پیشرفته در زمینه علوم رفتاری، در سراسر مطالب خواننده را با افکار نویسنده درباره برنامه‌ریزی درسی نه تنها آشنا می‌کند بلکه او را به تفکر بیشتر درباره این رشته نوپا و اصول اساسی آن وادار می‌کند. به ویژه زمانی که خواننده مطالعه فصل اول کتاب را درباره تحلیل و تدوین علمی و عمیق هدف‌های آموزش و پرورش با بیان شیوای نویسنده آغاز می‌کند، بی‌گمان به این نکته ظریف و اساسی پی می‌برد که کمتر نویسنده‌ای توانسته است هدف‌های آموزش و پرورش را، که اساس و مبنای هرگونه برنامه‌ریزی درسی و آموزشی است، با این دقت و وسواس علمی تحلیل و تدوین و معرفی کند، و همین موجب می‌شود که خواننده فصل دوم، سوم، و چهارم کتاب را با اشتیاق فراوان مطالعه کند و تمام نکات آن را در سپهر زندگی حرفه‌ای خود به کار بندد.

دکتر علی تقی پور ظهیر

مقدمه مؤلف

این کتاب سعی می‌کند دلایل منطقی یا اصولی را برای بررسی، تحلیل و تفسیر برنامه درسی و آموزش یک مؤسسه تربیتی ارائه کند. این کتاب درسی نیست؛ زیرا نه راهنمایی جامعی می‌کند و نه منابعی برای مطالعه یک درس معرفی می‌کند. همچنین این کتاب راهنما یا دستورالعمل تدوین برنامه درسی نیست، زیرا مراحل را که یک مدرسه یا دانشکده در پی ساختن یک برنامه درسی است به تفصیل و با جزئیات مربوط توضیح نمی‌دهد. بلکه این کتاب شیوه‌ای از بررسی یک برنامه آموزشی را به عنوان وسیله اصلی و کارگزار آموزشی مورد بحث قرار می‌دهد. به طوری که دانشجو به بررسی سایر اصول تشویق می‌شود تا بتواند برای خود برداشت صحیحی از عناصر و روابط آن‌ها در یک برنامه درسی مؤثر به دست آورد.

دلایل منطقی یا اصولی که در این کتاب تدوین یافته است، با مشخص کردن و طرح چهار پرسش اساسی، که در تنظیم هر برنامه درسی و طرح‌ریزی آموزشی باید به آن‌ها پاسخ گفت، آغاز می‌گردد، به این ترتیب که:

۱. مدارس باید درصدد تحقق کدام مقاصد تربیتی باشند؟

۲. کدام تجارب و فعالیت‌های تربیتی را می‌توان برای تحقق این مقاصد

فراهم نمود؟